

WORKSHOPUL *EDUCATE THE SYSTEM*

1

PAG. 1 AȘTEPTĂRILE PARTICIPANȚILOR

PAG. 2 CONTRIBUȚII LA STAȚIILE DE LUCRU

Pag. 3 STAȚIA 1: Oferta educațională

Pag. 5 STAȚIA 2: Atractivitatea sistemului

Pag. 8 STAȚIA 3: Performanța sistemului

Pag. 10 STAȚIA 4: Resursele sistemului

PAG. 12 CONCLUZII

AȘTEPTĂRILE PARTICIPANȚILOR

Participanții au venit în primul rând cu dorința de a cunoaște modul de organizare și de funcționare a sistemului de învățământ profesional german, în special în ce privește competențele cerute la absolvire, fundamentarea planului de școlarizare, rolul partenerilor, evaluarea absolvenților și inserția pe piața muncii.

Și-au dorit să afle informații concrete, precum calendarul acțiunilor pentru învățământul dual 2019-2020, dar și să participe la conturarea unor proiecte de viziune, precum resetarea traseelor educaționale în raport cu personalitatea și potențialul copiilor și elevilor de azi.

Participanții s-au arătat deschiși și la teme sensibile, precum aplicarea respectiv respectarea legii pentru învățământul dual, prin definirea unor acțiuni și responsabilități concrete pentru toți actorii implicați în dezvoltarea învățământului profesional/dual: Ministerul Educației Naționale, Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic, inspectorate școlare, operatori economici, unități de învățământ.

CONTRIBUȚII LA STAȚIILE DE LUCRU

Dezbaterile în atelierul **Educate the System** au fost organizate pornind de la o serie de contribuții la patru stații de lucru, vizând sistemul de învățământ profesional/dual la nivel de ofertă educațională, atractivitate, performanță și resurse. Participanții au lucrat în perechi, identificând probleme actuale și soluții posibile pentru fiecare din aceste patru domenii, trecând pe rând pe la fiecare stație.

Moderatorii discuțiilor au fost Dorin Șaramet, Directorul General al Lingemann Beschaffungssysteme și vicepreședinte al Școlii Germane Profesionale Kronstadt din Brașov, și Stelian Fedorca, președintele **Autorității Naționale pentru Formare Profesională Inițială în Învățământ Dual**. Prezentarea Autorității recent înființate a completat așteptările participanților privind actorii de sistem implicați în învățământul profesional/dual.

Autoritatea funcționează în subordinea directă a prim-ministrului și lucrează pe orizontală cu toate ministerele. La momentul desfășurării summitului EDUPRO (01.11.2018) se aștepta încă publicarea Hotărârii de Guvern pentru reglementarea

organizării și a funcționării Autorității. Regulamentul și structura organizatorică au fost aprobate ulterior, prin HG 901 / 09.11.2018.

STAȚIA 1: Oferta educațională

Temele supuse discuției au fost calificările necesare, conținutul educațional, structura sistemului (rute educaționale, ore de practică, ore de specialitate).

Problemele asupra cărora s-au oprit participanții sunt:

- Lipsa de corelare a calificărilor profesionale din învățământ cu cele ocupaționale, definite de Agenția Națională pentru Calificări
- Faptul că nu toate calificările solicitate de operatorii economici se regăsesc în nomenclator
- **Neadaptarea curriculumului la nevoile agenților economici**
- **Ruta profesională dublată, neunitară** (învățământul profesional vs. liceal tehnologic, dar și învățământul profesional vs. dual)
- **Imposibilitatea absolvenților de a-și continua studiile pe același sistem (dual)**
- Planuri-cadru neadaptate pentru învățământul profesional/dual, în special la materiile de cultură generală
- Prea multe ore de cultură generală
- **Numărul mare al orelor de teorie**, respectiv pondere mică a orelor de practică
- Programa prea încărcată
- **Necorelarea programului școlii cu celelalte forme de învățământ** (finalizarea studiilor în luna august)
- Costurile mari pentru autorizarea / acreditarea ARACIP pentru calificările noi

- Necorelarea calendarului de autorizare ARACIP cu calendarul proiectului / planului de școlarizare
- Lipsa cererii din partea agenților economici
- Lipsa implicării agenților economici

Soluțiile propuse pentru îmbunătățirea ofertei educaționale în domeniul vocațional au vizat:

- Campanii naționale de promovare a învățământului profesional
- Ofertă educațională adaptată la nevoile economice zonale
- Introducerea de **specializări noi (de exemplu mecatronist) în sistem dual**
- Bacalaureatul profesional
- Învățământ terțiar dual în ciclu scurt
- **Plan-cadru pentru cultură generală adaptat în funcție de domeniu și calificare;** introducerea științelor aplicate
- Organizarea unor **atelieri de meșteșugărie și robotică în gimnaziu**
- Adaptarea planurilor-cadru la nevoile învățământului profesional
- **Reducerea numărului de ore de cultură generală**
- **Creșterea numărului orelor de practică**
- Numărul total al săptămânilor de teorie și practică egal cu cel săptămânilor de școală pentru liceele teoretice
- Adaptarea calendarului ARACIP relativ la calendarul planului de școlarizare pentru învățământul dual
- Promovarea activă a ofertei și implicarea agenților economici
- Implicarea tuturor factorilor locali

Concluziile parțiale pentru această stație au punctat nevoia de a adapta oferta la cererea din piața muncii, lipsa de coordonare (nu era prezent la conferință niciun reprezentant de la Ministerul Muncii), necesitatea de a colabora cu Agenția Națională pentru Calificări și de a valorifica Standardele de Pregătire Profesională.

În problema finanțării, s-a discutat oportunitatea un proiect european, precum și situația Camerelor de Comerț și Industrie din Germania, pentru că ele asigură calitatea formării și examinarea la finalul stagiilor de învățământ dual.

STAȚIA 2: Atractivitatea sistemului

Pentru a spori atractivitatea sistemului, perechile de lucru au căutat moduri noi de a atrage elevii spre învățământul profesional/dual, de a schimba mentalitatea părinților și de a implica mai direct companiile.

Între **problemele** cu care se confruntă sistemul profesional/dual, în viziunea participanților la summit, sunt:

- Mentalitatea care identifică învățarea unei meserii cu un insucces rușinos (**meserie = rușine**)
- Lipsa informării părinților, lipsa de interes și mentalitatea învechită a părinților
- **Lipsa consilierii părinților printr-un program național**
- Lipsa de consiliere școlară pentru elevii de gimnaziu, numărul mic de ore de consiliere școlară
- **Lipsa de promovare în școlile generale a învățământului dual**
- Numărul mic de elevi care optează pentru învățământul dual
- Evaluarea națională – toți pot intra la liceu

- Trasee educaționale diverse în legea educației naționale, ruta educațională IPT + dual ar trebui să aibă o singură formă
- **Concurența între liceul tehnologic și școala profesională**
- Dubla finalitate a liceului tehnologic în 4 ani: bac cu rezultate slabe sau calificarea de tehnician cu practică puțină
- Evaluarea prin notare
- Fișa de evaluare a examenului de nivel 3 prea accesibilă
- Mediul legislativ instabil
- Faptul că instituțiile locale pot, dar nu sunt obligate să deconteze cazarea și masa elevilor din învățământul profesional
- Locuri de muncă prost plătite, lipsa locurilor de muncă
- **Teama companiilor de a nu avea rezultate pe măsura implicării**
- Slaba informare a firmelor
- Lipsa de interes a operatorilor economici din turism de pe litoral pentru învățământul dual
- Neautorizarea școlilor pentru anumite calificări solicitate
- Lipsa exemplului propriu

S-au formulat **soluții** care includ:

- **Campanii naționale pentru promovarea învățământului dual**
- Promovarea prin media la nivel național
- **Promovarea în mediile accesate de elevi**
- Video, filme cu ateliere moderne pentru părinți
- Școala părinților, **vizite și ședințe cu părinții în firme**
- Vizite pentru părinți împreună cu copiii la agenții economici
- **Popularizarea meseriilor de către agenții economici**

- Exemple de bune practici pentru părinți și elevi din partea agenților economici
- Prezentarea către părinți a carierei profesionale cu deschidere spre studii superioare
- Susținerea absolvenților în continuarea studiilor; posibilitatea continuării studiilor la universitate (pentru doritori)
- Orientarea elevilor de clasa a VIII-a; orientare în carieră gimnaziu
- Ore alocate explicit pentru consiliere școlară
- Implicarea CCIR, UCECOM, a consilierilor școlari
- Condiții optime pentru studiu în școli
- Reducerea numărului de săptămâni de teorie
- **Calificări de înaltă tehnologie în școlile profesionale**
- **Internate gratuite**
- Comunitatea locală să deconteze cazarea și masa elevilor de la învățământul dual, ideal și transportul
- Implicarea consiliilor județene în a crea un cadru mai atractiv
- Mărirea sumei acordate elevilor în cadrul programului „Bursă profesională”
- Accent sporit pe angajabilitate
- **Contract de muncă part-time pentru tinerii peste 16 ani** din învățământul dual (la cerere)
- Exemple de bune practici existente în România
- Implicarea operatorilor economici cu cifră mare de afaceri și **încurajarea agenților economici pentru a se asocia**
- Prezentarea exemplelor de bună practică în campaniile de promovare a învățământului profesional către alți operatori
- Stabilizare, susținabilitate, măsuri legislative
- Discuții periodice (feed-back)

- Mediatizare prin prezentarea de exemple
- **Promovare prin elevi și absolvenți ai învățământului profesional**

La prezentarea **concluziilor intermediare** s-au subliniat imaginea foarte proastă de care suferă școlile profesionale și nevoia de a schimba mentalitatea atât a părinților, cât și a profesorilor. Este necesară consilierea consilierilor școlari, mai ales că numărul lor e foarte mic (acum sunt 1 consilier la 800 de elevi), și eliminarea bugetării școlilor în funcție de numărul de elevi.

8

STAȚIA 3: Performanța sistemului

Cum trebuie măsurată performanța, cum trebuie verificate cunoștințele și competențele, ce fel de calitate trebuie să ofere agenții economici – sunt întrebările care au generat contribuțiile la cea de-a treia stație de lucru. Referitor la aceste teme, **problemele** privesc:

- Lipsa resurselor umane
- **Reticența la schimbare a cadrelor didactice**
- Salarizarea descurajantă a cadrelor didactice
- Atragerea elevilor spre învățământul profesional, pentru a avea posibilitatea de a selecta un nivel superior de elevi
- Orientarea școlară / profesională defectuoasă
- Faptul că activitățile de consiliere și orientare nu sunt priorități pentru inspectoratele județene și Ministerul Educației Naționale
- **Lipsa manualelor pentru disciplinele de specialitate**
- **Dotarea slabă a atelierelor școlare**, lipsa de corelare cu competențele actuale cerute de piața muncii

- Lipsa bazei materiale, necesitatea unui echipament tehnic adecvat
- **Evaluarea neunitară, nestandardizată**
- Notarea, nota mică – mare
- Lipsa de răbdare a tutorilor din companii
- Numărul mare de elevi înscriși care nu finalizează învățământul profesional
- **Slaba inserție pe piața muncii la absolvire**

Pentru a corecta aceste probleme, s-au propus **soluții** precum:

- **Pregătirea profesorilor pentru lucrul cu noile tehnologii**
- Implicarea serviciilor sociale din unitatea administrativ-teritorială (UAT) în sprijinirea elevilor cu nevoi suplimentare
- Programă agreată cu partenerii sociali
- Manuale noi și gratuite, editarea de materiale de învățare
- **Implicarea agenților economici în realizarea auxiliarelor**
- Dotarea atelierelor cu utilaje moderne
- Atragerea agenților economici și dezvoltarea de proiecte pentru dotări
- **Teste elaborate la nivel național**
- **Atitudini și abilități de tip soft între componentele evaluate** (creativitate, interdisciplinaritate, lucru pe echipă)
- Evaluarea pe bază de proiect
- Introducerea bacalaureatului diferențiat
- Definirea unor **indicatori de performanță pentru școlile profesionale**, ca de exemplu implementarea de proiecte, inserția pe piața muncii, dezvoltarea elevilor în companii

Concluziile desprinse din contribuțiile la această stație de lucru se referă la necesitatea de a stabili și respecta un set de indicatori de performanță pentru

actorii implicați în învățământul profesional/dual (KPIs, *Key Performance Indicators*).

Opinia multor participanți este că sistemul profesional în România la ora actuală nu funcționează, ceea ce constituie probabil și motivul pentru care s-a format noua Autoritate Națională pentru Formare Profesională Inițială în Învățământ Dual.

Lipsește evaluarea unitară pentru același grad de formare profesională, educația și examinarea nu sunt standardizate. De pildă, la absolvirea nivelului 4, proiectul final este prea puțin solicitant. Ar fi nevoie de o listă de teme comună, care să orienteze evaluarea finală.

În Germania, examenele la absolvirea învățământului profesional se organizează de Camerele de Comerț și Industrie locale sau regionale, folosind un set de standarde definite la nivel federal.

Accreditarea agenților economici este necesară pentru a îmbunătăți performanța, rămâne deschis de către cine ar trebui făcută aceasta: de camerele de comerț (sau de un departament al ARACIP), iar cheltuielile ar trebui suportate de către stat?

STAȚIA 4: Resursele sistemului

Ca resurse ale sistemului de învățământ profesional, s-au discutat calitatea resursei umane din școli, calitatea resursei umane din companii, infrastructura și materialul didactic disponibil.

Principalele **probleme** cu care se confruntă sistemul la nivel de resurse sunt:

- Lipsa de motivație a profesorilor
- **Lipsă personal didactic pentru instruirea practică**
- Maiștri-instructori insuficienți
- Profesori nepregătiți din punctul de vedere al noilor tehnologii
- **Formarea pedagogică necorespunzătoare a tutorilor și a profesorilor**
- Calitatea cursurilor de formare obligatorii
- Salariile demotivante
- Lipsa dotării atelierelor pe tipuri de meserii cu material didactic
- Atelierele școlare insuficient dotate
- **Dotarea necorespunzătoare cantitativ, calitativ și neactualizată**
- **Lipsa materiei prime și a materialelor didactice**
- Materiale didactice (bancuri de lucru, truse) neutilizate
- Lipsa auxiliarelor curriculare
- Specializări (și deci dotări materiale) care nu sunt în concordanță cu nevoile agenților economici
- Neadaptarea la nevoile viitoare
- Comunicarea defectuoasă cu școala din partea investitorilor
- **Lipsa fondurilor / fonduri insuficiente**
- Neimplicarea comunității locale în dotarea atelierelor și a laboratoarelor din școli
- Responsabilitățile UAT: *poate* asigura resurse pentru învățământul profesional, dar nu *trebuie* să le asigure

Soluțiile preconizate de participanți au avut în vedere:

- **Implicarea angajaților companiilor în predarea din școlile profesionale**
- Calificarea profesorilor împreună cu ministerul de resort din Germania

- Cursuri și programe de reconversie
- Formarea continuă, centre de formare continuă
- **Decontarea programelor de formare**
- Programe alternative pentru cadrele didactice
- Responsabilizarea prin KPIs
- Dotarea unor centre de formare la nivel de județ
- **Școli dedicate pentru sistemul dual**
- Implicarea primăriilor
- Repartizarea de fonduri în bugetul unității de învățământ pentru dotare
- Alocarea efectivă a fondurilor
- Dotare prin fonduri europene
- **Direcționarea unei cote din impozitul pe profit direct către dual**
- Atragerea operatorilor economici pentru a susține IPT
- Asigurarea materiei prime prin implicarea agenților economici

Pentru tema resurselor, **concluziile parțiale** au analizat în special aspectul financiar. Alcătuirea portofoliului de resurse financiare, ca pondere a contribuției actorilor interesați, trebuie să fie alta în zonele neindustrializate în raport cu cele industrializate.

CONCLUZII

Din discuțiile aprinse care au avut loc în cadrul atelierului **Educate the System** s-au clarificat câteva principii generale pentru creșterea atractivității și a performanței sistemului de formare profesională inițială din România:

- ✚ Unificarea traseelor educaționale
- ✚ Campanie națională de orientare
- ✚ Cămine gratuite
- ✚ Ore de practică mai multe
- ✚ Dotări și manuale moderne
- ✚ Evaluare standardizată a elevilor
- ✚ Evaluare prin KPIs a școlilor
- ✚ Acreditarea operatorilor economici

Aceste principii s-au regăsit recurent în concluziile fiecărei stații de lucru. Se dorește așadar **definirea unei singure rute de formare pentru IPT** (ideal în formă duală) și înlăturarea concurenței cu liceele tehnologice, care acordă o diplomă de nivel superior dar o calificare efectivă inferioară.

Pentru promovarea acestei noi, unice rute este de organizat o campanie națională, care să acorde atenție deosebită mediilor pe care le accesează elevii, exemplelor de bună practică de la companii și poveștilor individuale ale unor elevi și absolvenți de învățământ dual.

Ar trebui legiferată obligația unităților administrativ-teritoriale de a asigura cazare și transport gratuite pentru elevii din învățământul dual, respectiv de a pune în funcțiune și a prelua costurile cu internatele școlilor care formează în sistem dual.

Creșterea ponderii orelor de practică, asigurarea unor condiții de studiu optime în școli și internate, ateliere dotate după standardele actuale de pe piața muncii, elaborarea unor manuale sau auxiliare didactice moderne (inclusiv ca limbaj folosit) sunt pe de-o parte factori care atrag elevii și creează premisele pentru performanță. Pe de altă parte însă, acestea sunt aspectele unde implicarea operatorilor economici este esențială.

NOV 1ST
BUCHAREST

EDUPRO
SUMMIT#1

*Educate
for future*

PROMOTION OF THE
VOCATIONAL AND DUAL
EDUCATION SYSTEM

Actorii principali (elevii, școlile, companiile) trebuie evaluați prin criterii unitare la nivel național. Este nevoie de examene standardizate (eventual externe), de un sistem de evaluare a școlilor prin indici de performanță și de un sistem de acreditare a companiilor, pornind de la formarea pedagogică a tutorilor de practică.

14